

Audit-Turkey
NTS

İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi

Kurtuluş Ozan Keser

YMM, Bağımsız Denetçi, E. Hesap Uzmanı

ozan.keser@audit.com.tr

KAYNAKLAR

- ***Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (İhracat Bedelleri Hakkında) (Tebliğ No: 2018/32-48)***

(04.09.2018 tarihli Resmi Gazete)

- ***Merkez Bankası Uygulama Genelgesi (6 Kasım 2018 tarihli İhracat Genelgesi)***

(www.tcmb.gov.tr)

ANA HATLARIYLA UYGULAMA

- **Amaç, ihracat bedellerinin yurda getirilmesinin ve %80'inin TL'ye çevrilmesinin sağlanması**
- **Yürürlük, 04.09.2018'den itibaren 6 ay süresince**
- **Dayanaklar:**
 - 1567 sayılı Kanun'un 1 inci maddesi**
 - Türk Parası Kıymeti Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 8'inci maddesi**

KAPSAM

- İhracat bedellerinin yurda getirilmesi ve yüzde sekseninin TL'ye çevrilmesine ilişkin 2018-32/48 sayılı Tebliğ hükümleri, bu Tebliğ'in yürürlük tarihi olan 04.09.2018 tarihinden itibaren ve Tebliğ'in yürürlük süresi içerisinde fiili ihracatı gerçekleştirilen işlemlere uygulanacaktır.
- Diğer bir ifadeyle, eşyaya ilişkin ihracat beyannamesinin kapanma tarihi 04.09.2018'den sonra olan ihracatlar düzenleme kapsamındadır.

KAPSAM

- İhracat bedelleri, ithalatçının ödemesini müteakip doğrudan ve gecikmeksizin yurda getirilecektir. Bu süre, fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günü aşamayacaktır. Yurda getirilen ihracat bedellerinin %80'i bir bankaya satılacak ve banka tarafından Döviz Alım Belgesi (DAB) düzenlenecektir. Bu işlem, ihracat bedelinin yurda getirilişinden sonraki bir dönemde de gerçekleştirilebilecektir. Ancak, bu süre fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günü geçemeyecektir. (Genelge md. 4/2)
- İhracat bedelinin satış tarihi DAB'ın düzenlendiği tarihtir

KAPSAM

- İhracat işlemlerine ait sözleşmelerde bedellerin tahsili için fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günden fazla vade öngörülmesi durumunda, bedellerin yurda getirilme süresi vade bitiminden itibaren 90 günü geçemeyecektir. Öngörülen vadenin tespiti için ihracatçının yazılı beyanı ile birlikte vade içeren sözleşmenin ya da vadeyi tevsik niteliğini haiz proforma fatura veya poliçenin aracı bankaya ibrazı zorunludur.

KAPSAM

Özelliği olan ihracatta 180 gün yerine farklı süreler öngörölmüştür. Bunlar aşağıdaki gibidir:

- Müteahhit firmalarca yurtdışına yapılacak ihracatın bedeli 365 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılacaktır.
- Konsinye yoluyla yapılan ihracatta bedel kesin satışı müteakip 180 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılacaktır.
- Uluslararası fuar, sergi ve haftalara bedelli olarak satılmak üzere gönderilen malların bedelleri gönderildikleri fuar, sergi veya haftanın bitimini müteakip 180 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılacaktır.

KAPSAM

Özelliği olan ihracatta 180 gün yerine farklı süreler öngörölmüştür. Bunlar aşağıdaki gibidir:

- Yurt dışına geçici ihracatta, ihracı yapılan malların verilen süre veya ek süre içinde yurda getirilmemesi veya bu süreler içerisinde satılması halinde satış bedeli süre bitiminden veya kesin satış tarihinden itibaren 90 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılacaktır.
- Kredili veya kiralama yoluyla yapılan ihracatta, ihracat bedeli kredili satış veya kiralama sözleşmesinde belirlenen vade tarihlerini izleyen 90 gün içinde yurda getirilecektir.

KAPSAM

- Serbest bölgelere yapılan ihracatlar da düzenleme kapsamındadır.
- İran ve Suriye'ye yapılan ihracat işlemlerinde, bedelin yurda getirilmesi ve %80'inin bankaya satılmasına ilişkin hükümler uygulanmayacaktır.

İHRACAT BEDELLERİNİN TAHSİLİ

İhracat işlemlerine ilişkin bedeller aşağıdaki ödeme şekillerinden birine göre yurda getirilebilecektir:

- Akreditifli Ödeme,
- Vesaik Mukabili Ödeme,
- Mal Mukabili Ödeme,
- Kabul Kredili Akreditifli Ödeme,
- Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme,
- Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme,
- Peşin Ödeme.

İHRACAT BEDELLERİNİN TAHSİLİ

- İhracat bedelleri beyan edilen Türk parası veya döviz üzerinden yurda getirilecektir. Bununla birlikte, bedel beyan edilenden farklı bir döviz üzerinden yurda getirilebilecektir.
- TL üzerinden yapılan ihracat karşılığında yurda döviz getirilebilecektir.
- İhracat bedeli efektif olarak yurda getiriliyor ise gümrük idarelerine beyanı gerekecektir.

İHRACAT BEDELLERİNİN TAHSİLİ

➤ İhracat bedelleri ödeme hizmeti sağlayıcıları aracılığıyla da yurda getirilebilir. Söz konusu bedellerin ihracat bedeli olarak alış bankalar tarafından yapılır.

➤ Afganistan, Irak ve Libya'ya yapılan ihracat işlemlerinde ihracat bedelinin bankalarca tahsili aşağıdaki yollarla da yapılabilecektir:

1) İthalatçının Türkiye'deki bankalarda bulunan hesaplarından transferi,

2) İhracat bedelinin ihracat işlemiyle ilişkisi kurulmak şartıyla üçüncü bir ülkeden bankalar aracılığıyla transferi veya

3) Belli şartlarla, Nakit Beyan Formu aranmaksızın efektif olarak

PEŞİN DÖVİZ

- Peşin bedel karşılığı ihracatın 24 ay içerisinde yapılması gerekmektedir.
- Peşin döviz karşılığında 24 ay içerisinde ihracat yapılmaması veya bu süre içerisinde peşin döviz tutarının tamamının tek seferde iade edilmemesi durumunda bu tutar kambiyo mevzuatı açısından prefinansman kredisi hükümlerine tabi olacaktır.
- Peşin ödeme olarak ihracatçının hesabına transfer edilen ihracat bedellerinin en az %80'i fiili ihrac tarihinden itibaren en geç 180 gün içerisinde bir bankaya satılacak ve ihracat bedellerini alan bankaca DAB düzenlenecektir.

PEŞİN DÖVİZ

- İhracat karşılığında gelen peşin bedeller ihracatçı veya yurt dışında yerleşik kişiler adına açılan DTH'lere alınabilir ve bu hesaptan istenilen tutarda alış yapılabilir. DTH'ye alınan söz konusu dövizlerin ihracat hesabının kapatılmasında kullanılabilmesi için mutlaka DAB düzenlenmesi gerekir. Düzenlenecek DAB üzerinde bedelin peşin ihracat bedeli olduğu belirtilir.
- 04.09.2018'den önce ihracatçıya peşin ödenen bedeller düzenleme kapsamı dışında olacaktır.

PEŞİN DÖVİZ

- Peşin bedeller, gönderenin muvafakatı ile devreden ihracatçı firmanın yazılı beyanının alınması ve devralan tarafından tekrar devredilmemek kaydıyla başka bir ihracatçı firmaya devredilebilir.
- Devir işlemi, DAB'ın düzenlendiği veya bedelin döviz tevdiat hesabına transfer edildiği tarihten itibaren peşin bedelin kullanım süresi içinde kısmen veya tamamen sadece bir firmaya yapılabilir. Kısmi devir yapılan işlemlerde aynı firmaya bilahare devir yapılması mümkündür.

İndirim ve Mahsup İşlemleri

İhracat bedelinin bankaya satılacak olan %80'lik kısmı belirlenirken bu bedelden, 2018-32/48 sayılı Tebliğ'in 7'nci maddesinde de sayılan aşağıdaki indirimler ve mahsup işlemleri de yapılacaktır:

- İhracatla ilgili navlun, sigorta primi, komisyon, ardiye, depolama, antrepo, gümrük resmi, harç ve faktoring masrafları iskonto giderleri gibi masraflar için yapılacak indirimler
- Konsinyasyon yoluyla ihraç edilen mallarla ilgili nakil, muhafaza, bakım ve fümügasyon, rafa (maniplasyon), satış ve benzeri masrafların ihracat bedelinden mahsubu
- Vezin noksanlığı veya kalite farkı ile ekspertiz ve tahkim ücretleri ve rafa (maniplasyon) masraflarının mal bedelinden mahsubu
- İhracatçının ithalat bedelleri, sermaye hareketlerine ilişkin ödemeleri, görünmeyen işlemlere ilişkin giderleri ve transit ticaretinin alış bedeli ile bankalarca mahsubu
- Mal ihraç ve ithal bedellerinin bankalarca mahsubu
- Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılan diğer mahsup talepleri

İndirim ve Mahsup İşlemleri

- Mahsup Örneği;
- GB'deki ihracat bedeli- 150.000 ABD doları;
- Krediye ilişkin ödeme- 80.000 ABD doları;
- İthalata ilişkin ödeme- 20.000 ABD doları;

- Yurda getirilecek bedel- 150.000 ABD doları
- Mahsup olmasa satışı yapılacak bedel- 120.000 ABD doları
(150*%80)
- Satışı yapılacak bedel- 50.000 ABD doları (120.000-100.000)

Türk Lirası İhracat

- Peşin bedel ve alıcı prefinansmanı dışında da ihracat bedeli TL olarak tahsil edilebilecektir. Ancak, bunun için satış sözleşmesi, akreditif mektubu veya banka garanti mektubunda bedelin Türk lirası olarak tahsil edileceğinin beyan edilmiş olması veya alıcıya gönderilecek faturanın Türk lirası olarak düzenlenmiş ya da Gümrük Beyannamesinin 22 nci hanesinde Türk Lirası olarak beyan edilmiş olması gerekmektedir.
- KKTC'ye yapılan ihracatta, ihracat bedeli bu belgelerde döviz olarak gösterilse bile TL olarak tahsil edilebilecektir.
- Türk lirası olarak tahsil edileceği beyan edilen ihracat bedelinin kısmen veya tamamen döviz olarak tahsili halinde GB'nin 22 nci hanesinde kayıtlı Türk lirası tutarı DAB tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kurundan tahsil edilecek döviz cinsine çevrilir.

İhracat Bedelinin Tespiti

- İhracat bedelinin tespitinde GB'nin 22 nci hanesindeki değer esas alınır. Ancak bu hanede belirtilen tutarın mal bedelinin dışında navlun ve/veya sigortayı da kapsamaması ve ihracat bedeli olarak 22 nci hanede kayıtlı tutarın faturada kayıtlı tutara eşit olması halinde faturada kayıtlı bedel esas alınır.

İhracat Bedellerinin Transferi

- GB'de kayıtlı alıcı firma veya bu firma dışındaki gerçek veya tüzel kişiler tarafından **yurt dışından** havale olarak gönderilen dövizin, herhangi bir referans veya fatura numarasıyla irtibatlandırılmış olup olmadığına bakılmaksızın ihracatçının beyan edeceği GB konusu ihracatın bedeli olarak alışının yapılması mümkündür.
- Ancak, serbest bölgelerdeki bankalar aracılığıyla yapılan havalelere istinaden döviz alış, sadece GB'de alıcının bulunduğu ve malın gideceği yer olarak serbest bölgenin gösterilmesi halinde yapılabilir. Serbest bölgeler dışındaki başka ülkelere yapılan ihracat bedelinin serbest bölgeden gönderilen havaleye istinaden alış yapılamaz.

Efektif olarak getirilen ihracat bedelleri

- Efektif olarak getirilen ihracat bedelinin yurt dışından getirildiğinin tespiti gümrük idarelerince onaylı Nakit Beyan Formu (NBF) ile yapılır.
- Söz konusu efektifin ihracat bedeli olarak alışının yapılabilmesi için NBF'nin düzenlenme tarihinden itibaren 30 gün içinde bankalara tevdi edilmesi gerekmektedir

İhracat Fiyatının Değişmesi

- Fiili ihraçtan sonra ihracat fiyatında lehte değişiklik yapılması halinde ihracatçının talebine ve fiyat değişikliğine ilişkin faturanın ibrazı üzerine fark tutarın ihracat bedeli olarak alışı yapılabilecektir.
- Fiyat değişikliği aleyhte olursa fark tutar hesap kapatma işlemlerinde dikkate alınmayacaktır.

Serbest Kullanımına Bırakılan Dövizler

- Hizmet ihracatı, transit ticaret, Türkiye'de ikamet etmeyenlere özel fatura ile yapılan satış, Türkiye'de ikamet etmeyenlere KDV hesaplanarak yapılan satış ve mikro ihracat işlemlerinde bedellerin tamamının tasarrufu serbest olacaktır. CFR ve CIF teslim şekline göre gerçekleştirilen ihracatta, navlun ve sigorta bedeli ile kiracının satın alma hakkı bulunmayan finansal ve ticari kiralama sözleşmesi çerçevesinde elde edilen kira bedelleri hizmet bedeli döviz olarak kabul edilecektir.

İhracat Hesabının Kapatılması

- İhracata ilişkin bedelin tahsili için 180 günden fazla vade öngörülmesi ve özelliği olan ihracat işlemlerindeki tarih ve süreler saklı kalmak kaydıyla; ihracat bedeli dövizlerin (avans dahil) fiili ihraç tarihinden itibaren yurda getirilerek en az %80'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içinde bir bankaya satılması halinde ihracat hesabı aracı banka nezdinde kapatılacaktır.
- İhracat bedeli alışının, tahsil süresi dışında ancak 5 iş günlük ihbar süresi içinde yapılması halinde ihracat hesabı, ihracatçının bağlı bulunduğu Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbar edilmeksizin kapatılacaktır. İhracat bedeli alışının ihbar süresinden sonra yapılması halinde, hesabın kapatılmasına ilişkin talepler doğrudan Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne yapılacaktır.

İhracat Hesabının Kapatılması

- İhracat hesabının kapatılabilmesi için Gümrük Beyannamesi (GB) örneği, ilgili DAB (Döviz Alış Belgesi) ve DSB'ler, (Döviz Satım Belgesi) satış faturası ile indirim ve mahsup konusu belgelerin aracı bankaya ibrazı zorunludur.
- 2018-32/48 sayılı Tebliğin 9 uncu maddesinde belirtilen mücbir sebep hallerinin varlığı halinde, mücbir sebebin devamı müddetince altışar aylık dönemler itibarıyla ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce ek süre verilir. Mücbir sebep halleri dışında kalan haklı durumların varlığı halinde ise, hesapların kapatılmasına ilişkin altı aya kadar olan ek süre talepleri, firmaların haklı durumu belirten yazılı beyanına istinaden üçer aylık devreler halinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, altı aylık süreden sonraki ek süre talepleri ise Bakanlık tarafından incelenip sonuçlandırılacaktır.

İhracat Hesabının Kapatılması-Terkin

- Her bir gümrük beyannamesi itibariyle, 100.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebeplerin varlığı dikkate alınmaksızın beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar noksanlığı olan (sigorta bedellerinden kaynaklanan noksanlıklar dahil) ihracat hesapları doğrudan bankalarca ödeme şekline bakılmaksızın terkin edilmek suretiyle kapatılır.
- Her bir gümrük beyannamesi itibariyle, 200.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, 2018-32/48 sayılı Tebliğin 9'uncu maddesinde belirtilen mücbir sebep halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar açık hesaplar ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, terkin edilmek suretiyle kapatılır.
- Her bir gümrük beyannamesi itibariyle, 200.000 ABD doları veya eşitini aşan noksanlığı olan açık hesaplara ilişkin terkin talepleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılır.

İhracat Hesabının Kapatılması-Terkin

- 1.500.000 ABD doları tutarında gerçekleştirilen bir ihracatta,
- Bedellerin tümünün yurda getirilmesi esas, en fazla 150.000 ABD doları (%10) tutarında noksanlık olabilir.
- Yani en az 1.350.000 ABD doları yurda getirilmeli.
- En az 1.200.000 ABD doları (%80) TR'deki bankaya satılmalı
- Mücbir sebep hallerinin tevsik edilmesi gerek

İhracat Hesabının Kapatılması

- İhracat hesabının, ek süreler de dâhil olmak üzere, süresi içerisinde kapatılmaması halinde açık hesap tutarı aracı bankaca 5 iş günü içinde Vergi Dairesi Başkanlığı veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbar edilir. Vergi Dairesi Başkanlıkları veya Vergi Dairesi Müdürlüklerince ihracat hesabının kapatılması için ilgililere ihbardan itibaren 10 iş günü içinde 90 gün süreli ihtarname gönderilir. 90 günlük ihtar süresi sonunda kapatılmayan ihracat bedelleri için Vergi Dairesi Başkanlıkları veya Vergi Dairesi Müdürlüklerince Cumhuriyet Savcılıklarına 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun uyarınca yasal işlem başlatılmasını teminen bildirimde bulunulur ve Bakanlığa ihbara ilişkin bilgi verilir.

Sıkça Sorulan Sorular

- ***Yürürlük tarihinden önce ihracı gerçekleştirilen ama ödemesi şimdi gelen bedeller de düzenleme kapsamında mı?***
- Hayır, değil. Fiili ihracı mezkur Tebliğ'in yürürlük tarihinden önce gerçekleşen; ancak ithalatçı tarafından ödemesi Tebliğ yürürlük tarihinden sonra gerçekleştirilerek yurda getirilen ihracat bedellerinin en az %80'inin bankaya satılması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Sıkça Sorulan Sorular

- ***Tebliğ öncesinde beyannamesi tescil edilen, ancak fiili ihracatı Tebliğ yürürlük süresi içinde gerçekleştirilecek eşyaya ilişkin bedeller de kapsam dahilinde mi?***
- ***Evet, dahil.***

Sıkça Sorulan Sorular

- *Transit ticaret, özel fatura ile ihracat (bavul ticareti) ve ETGB (mikro ihracat) kapsamında yapılan ihracat da bu düzenleme kapsamında mı?*
- *Hizmet ticareti de bu düzenleme kapsamında mı?*
- Hayır, dahil değil.

Sıkça Sorulan Sorular

- **Serbest bölgelerden yapılan ihracatlar düzenleme kapsamında mıdır?**
- **Evet**
- ***İhracat bedelinin bankaya satılması işleminin Tebliğ'deki sürelerin son günü gerçekleştirilmesi mümkün müdür? Yoksa bedel gelir gelmez mi bankaya satışının gerçekleştirilmesi gerekir?***
- **Evet, TL'ye çevirmek için vaktiniz var ama en geç 180 gün içinde satışı gerçekleştirilmeli.**

Sıkça Sorulan Sorular

- ***Peşin dövizleri DTH'de tutabilir miyiz? DAB'a bağlamak gerekiyorsa hemen mi?***
- Peşin ödeme olarak ihracatçının hesabına transfer edilen ihracat bedellerinin en az %80'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içerisinde bir bankaya satılması ve ihracat bedellerini alan bankaca DAB düzenlenmesi gerekmektedir.

Sıkça Sorulan Sorular

- ***İhracat %80'inin bir bankaya satılmasının zorunlu olduğu ifade edilen bedel GB üzerinde yazılı olan tutarı mı yoksa yurda getirilen tutarı mı ifade ediyor? Eğer GB üzerindeki tutar ise, bu durum "Terkin" başlıklı 10 uncu maddede yer alan %10'luk oran ile çelişmiyor mu?***
- **GB üzerinde yazılı olan tutar üzerinden hesaplanacak. Bedellerin tümünün getirilmesi esas olmakla birlikte terkin için en fazla %10 noksanlık öngörüldüğünden en az %90'ı gelecek, noksanlığa bakılmaksızın GB üzerindeki tutarın en az %80'i bankaya satılacak. Sunumda bir örneği verilmişti.**

Sıkça Sorulan Sorular

- ***İhracata yönelik ithalat yapılması durumunda bu bedellerin mahsubu mümkün mü?***
- **Evet, mümkün.**
- ***Kredi ödemesi için kullanılacak ihracat bedelinin de TL'ye çevrilmesi zorunlu mu?***
- **Hayır, değil. Mahsup imkanı var.**

Sıkça Sorulan Sorular

- ***İhracat bedellerinin ödemeyi müteakip “doğrudan ve gecikmeksizin” ihracata aracılık eden bankaya transfer edilmesi ne anlama gelmektedir? Süresi içerisinde yurda getirilmiş olan bedeli aracı bankaya en geç ne zaman transfer edersem gecikmemiş olurum?***
- **Satış 180 gün içerisinde yapılmalı ama hesaba geçiş (aracı bankaya transfer) ödemeyi alır almaz yapılacaktır.**

Sıkça Sorulan Sorular

- ***Tebliğ'e aykırılık durumunda bunun yaptırımını ne olacak?***
- Bedel yurda getirilmez veya hesaplar süresi içinde kapatılmazsa yurda getirmekle yükümlü olunan kıymetlerin rayiç bedelinin %5'i kadar, ancak Tebliğ'in diğer hükümlerine aykırı hallerde 1567 sayılı Kanun'un md. 3/1 hükmü çerçevesinde üçbinTürk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Yeniden değerlendirme oranı dikkate alındığında 6.000 TL civarı bir tutara denk geliyor.

TEŐEKKÜR EDERİZ

ozan.keser@audit.com.tr

Audit-Turkey
NTS